KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

XXII aastakäik
Nr. 21 (636)

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELKNÜ KOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Reedel, 11. juunil 1971

VÕITJATELE MÄÄRATI PREEMIAD

Oma ühisel nõupidamisel 8. juunil otsustasid instituu i rektoraat ja ameliühing komitee töökultuuri alase konkursi kolmele paremale määrata preemiad á 100 rubla. Märgime veelkord ära, et seekordseteks võitjateks on:

metallide tehnoloogia kateedri metallograafia laboratoorium (kat. juh. dots. R. MOSBERG);

sanitaartehnika kateedri TU laboratoorium (tead. juh prof. H. VELNER),

tööstuse juhtimise ja planeerimise kateeder (kat. juh. prof. R. ÜKSVÄRAV).

Preemiasummad jaotatakse personaalselt, vastavalt kateedrite juhataja ettepanekutele.

Teenindusökonoomika kateedri perele ütleme virgutuseks, et «luuast» võib tuleval aastal hea praleha-kamise korral lahti saada. Enne kasutage ta aga ära ruumide korda eadmisel.

Võib rahuldusega öelda, et hea töökultuuriga ruumide arv meie instituudis üha suureneb. Eriti jõudsalt toimub see administratiivide osas. Eks selles kaastub teenistujate ametiühingu büroo energiline töö ja tõsine suhtumine.

Tuleval aastal viime töökultuuri alase konkursi juba teaduskondade tasemele, see tähendab lõrvuti parimate kateedrite ja allasutustega hakkame välja selgitama ka parimat teaduskonda.

Sellega muutub ka konkursi komisjoni koosseis ja saab lõpuks ellu viidud elektrotehnikute mitmekordne ettepanek — kontrollida töökultuuri vastastikku. Nimelt hakkavad järgmisest õppeaastast komisjoni kuuluma kõikide teaduskondade esindajad.

Kohtla-Järve teaduskond on küll eemal, aga töökultuuriga on seal asjad korras.

Nii et hoog on sees ja ei jää üle muud soovida, kui head suvepuhkust kõigile ja sügisest jälle värskete jõududega kolmandale ringile!

AMETIÜHINGUKOMITEE

ÕNNESTUNUD SPORDIPÄEV

1. juuni õhtupoolikul kogunes TPI staadionile üle 2500 pealtvaataja, et elada kaasa TPI selle aasta spordipäeva üritustele.

Ametlikus osas esines kõnega instituudi rektor professor Agu Aarna. Tuhanded üliõpilased võtsid vaimustusega vastu teate, et käesoleval viisaastakul alustatakse Mustamäel spordikompleksi väljaehitamist.

Instituudi aktiviste tervitasid ning autasustasid VSÜ «Kalevi» juhtivad töötajad.

Algasid esinemised. Kava oli mitmekesine. Kõige rohkem olid harjutanud I—II kursuse üliõpilased — massvõimlemisest osavõtjad. Jaapani heliloojа Miagaawa muusika «Kui kirsipuud õitsevad aias» kõlas Mustamäe õitsevate mändide all eriti hingestavalt Selma ja Vladimir Bazanovi poolt koostatud kava — 150 tüdarlast valge-punaste rannapallidega ja 150 noormeest võimlemiskeppidega — esitati hästi!

Kergejõustiklased võistlesid 200 m tõkkejooksus. Võitjal M. Sootnal jäi TPI rekordist (25,0), milline kuulub Toomas Berendsenile, puudu vaid 0,6 sek. 4 × 800 m teatejooksus oli kindlaks võitjaks elektrotehnikateaduskonna meeskond.

Pool tundi jälgiti jalgratturite kihutamist staadionirajal. «Vii masemehe sõidu» võitis abiturient meistersportlane Kalle Männa maa.

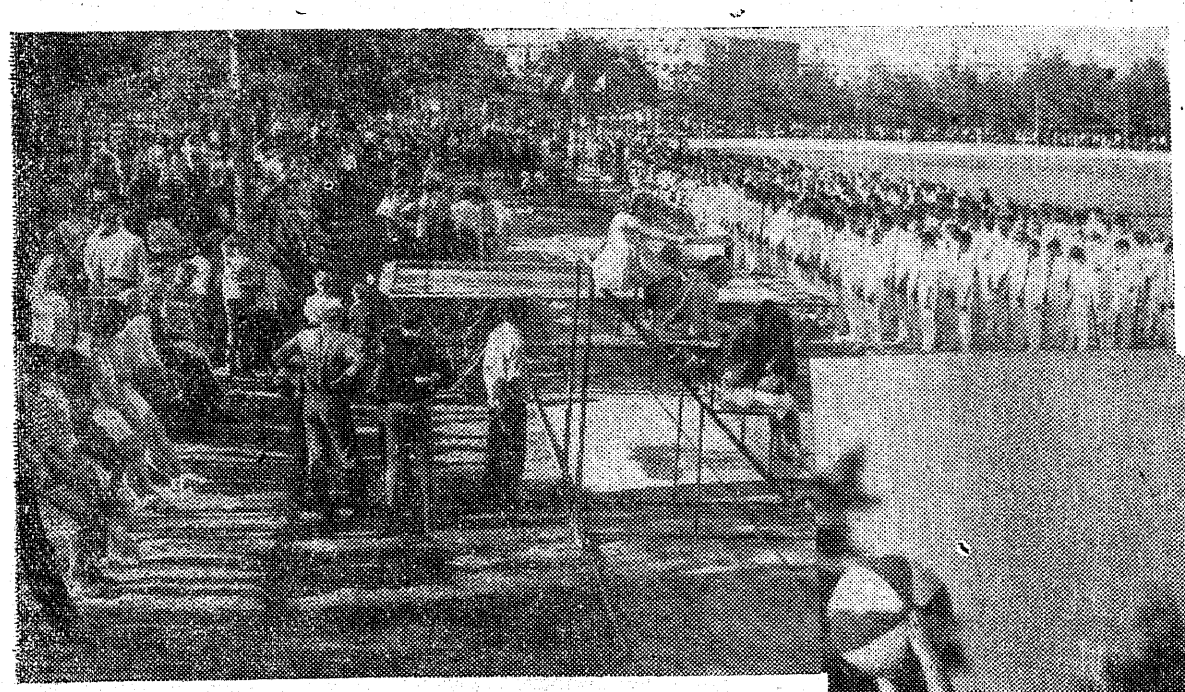

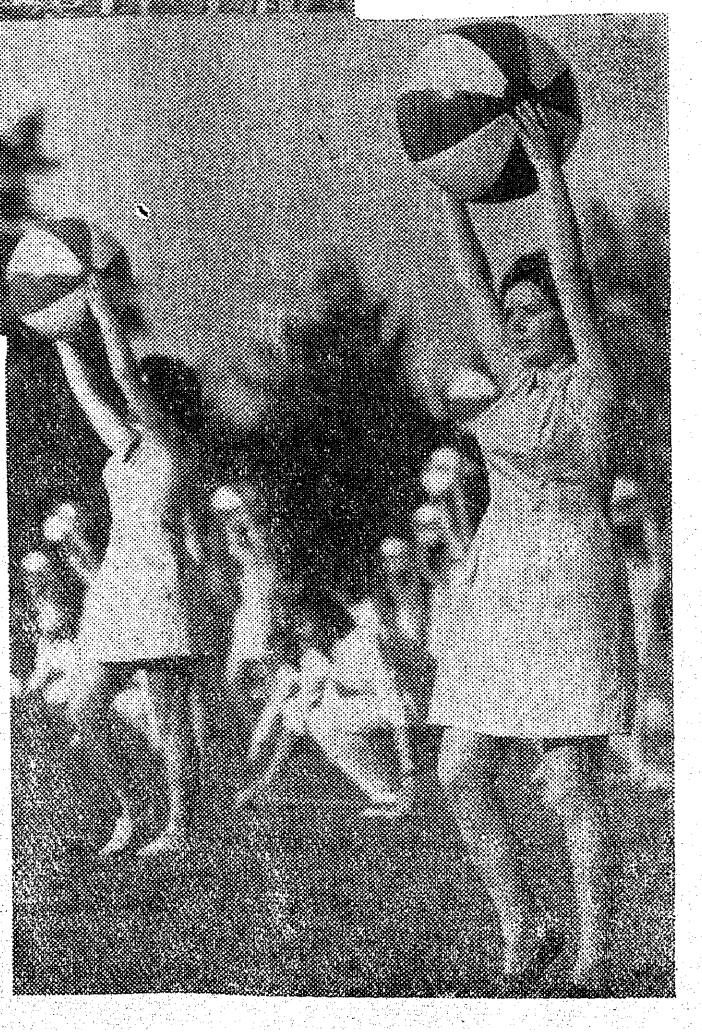

Instituudi vabamaadlejad (treener A. Mõttus) tulid juba mitmendat korda vabariigi üliõpilasmeistriks. Nüüd demonstreerisid nad oma oskust. Pealtvaatajad nägid klassikalist, vaba- ja sambomaadlust.

Staadioni murule toodi batuut. Oli võimalus jälgida ühe noorema spordiala — batuuthüppajate esinemist. TPI sektsioon (treener A. Rõbakov) on kolme aastaga jõudnud III järgust I järguni. Külalised Leningradist, selle ala meistersportlased, aga näitasid ekstraklassi elemente.

Instituudi regby-mehed tegid omavahel kõva madina. Kahjuks pole meie mehise-mängu harrastajatel vabariigis vastaseid. Riia PI üliõpilased aga loobusid sessi tõttu viimasel minutil.

Koguneti korvpalliväljakule. Ühiselamute koondus proovis jõudu instituudi õppejõudude «Kapa» meeskonnaga. Viimased esinesid nii suure publiku ees esmakordselt, ei löönud aga verest ära, näitasid ladusat mängu ja võitsid teenitult 49:34. Eriti hoos oli omaaegne Euroopa parim, sügisel 50. juubelit pühitsev teeneline meistersportlane Ioan Lõssov. Tema virtuooslikud söödud jõudsid ikka eesmärgile.

Spordipäev õnnestus igati. Üliõpilased said veidi lõõgastada enne rünnakute algust eksamitele.

H. ERM

KOLM KÜSIMUST LÕPETANUTELE

Mis oli Teile kõige suuremaks elamuseks TPI-s õppimise ajal?

Mida peate suurimaks õnnestumiseks oma kutsealal?

Mis on Teil öelda TPI praegustele üliõpilastele?

1. Kõige suurem elamus?

Sain hakkama sellega, et abiellusin. Siis veel lõbusalt veedetud üliõpilasõhtud ja väga liigutava ja suure elamuse andis mulle ülikooli lõputseremoonia.

2. Tunnen oma tööst rahuldust.

3. a) Nendele, kes lõpetavad — novaatorlust, püsivust ja jõudu kõige eesrindliku ja uue realiseerimisel.

Noortudengitele — ei maksa karta higi ega vaeva, see tasub end hiljem hästi ära.

b) Vundamentaladel peaks hindama seda, mis teile algul teisejärgulisena tundus, muidu hiljem on selleta raske läbi saada.

c) Ei maksa püüda selle poole, et tudengi pea muutuks entsüklopeediliseks programmiks, vaid sügavaluste tundmine annaks võimalused edaspidiseks tööks.

d) Ei oleks paha arvesse võtta, et seda kollektiivset kasvatamist ja kasvamist tehakse üks kord läbi.

e) Ärgu alahinnaku filosoofilist probleemi — sellist kui teadust.

f) Algusest peale näha tihedat sisu asja taga.

P. TREIER,

1958. a. lõpetanu, Ekskavaatoritehase peatehnoloog.

1. Mulle meeldisid van.-õp. **N. Paluveri** *loengud kujutavas geomeetrias ja suurimaks elamuseks oli hinne «väga hea» esimesel eksamil TPI-s just selles õppeaines.*

Sügavalt on meelde jäänud laboratoorsed tööd elektrimasinate laboratooriumis, kus ma nägin esimest korda elus alalisvoolumasinat (!). Asi on selles, et ma ei töötanud siis veel oma erialal ja nii mõnigi praktiline tegevus oli mulle suureks pähkliks, samal ajal kui tehnikumi lõpetanud kaasüliõpilastele oli see igapäevaseks tegevuseks.

2. Nagu juba märkisin, ei töötanud ma enne õppima asumist ega kaua aega õppimise ajal õpitaval erialal. Seepärast on tööstaaž oma kutsealal võrdlemisi lühike ja sellestki lõviosa olen olnud administratiivtööl.

Rõõmu olen tundnud paljude pisiprobleemide lahendamisest ja uute tehniliste lahenduste leidmisest, kuid hiljem on see veel tühisemana tundunud. On hea meel, et mõne psühholoogilise barjääri olen suutnud lõhkuda, kuid rohkem kahju on sellest, et paljud head ideed jäävad täitmata meie endi ükskõiksuse, inertsuse või ametkondlike barjääride tõttu.

3. Soovitan kõigil praegustel üliõpilastel:

— süstemaatiliselt õppida ja arendada oskust leida peamist õpitavast materjalist;

— aktiivselt osa võtta spordiliikumisest, ühiskondlikust tööst, ÜTÜ tegevusest ja kaasa lüüa üliõpilasmalevas, mis kõik annab praktilisi kogemusi tööks oma kutsealal.

Ära unusta, tudeng, et elu parimad elamused jäävad ajast üliõpilaskollektiivis oma kordumatute murede ja rõõmudega. Leia optimaalne variant huvidele ja võimetele. Ära löö aega niisama surnuks, sest aeg ei seisa paigal.

Isiklikult kahetsen väga, et ma kas või üks aasta ei olnud päevane tudeng.

S. SEPMA,

1962. a. kaugõppes lõpetanu, Ehitustööde Organiseerimise Trusti tehnikaosakonna juhataja

MEIE SAADIKUKANDIDAATE

HILJA LOORITS,

Tallinna Linna Keskrajooni Töörahva Saadikute Nõukogu saadikukandidaat valimisringkonnas nr. 177.

Hilja Loorits sündis 14. septembril 1937. a. Tallinnas teenistujate perekonnas.

Alghariduse sai ta Tallinna 27. 7-kl. koolis ja õppis seejärel Tallinna 10. keskkoolis, mille lõpetas 1956. a.

1956—1961 õppis Loorits Tallinna Polütehnilises Instituudis ja sai lõpetades insenertehnoloogi kutse keemilise tehnoloogia erialal.

Alates 1961. a. töötab ta TPI-s. 1968. a. veebruarist alates töötab samas õppeasutuses keemiatööstuse protsesside ja aparaatide kateedris assistendina. Pärast väitekirja kaitsmist anti H. Looritsale tehnikakandidaadi teaduslik kraad.

H. Loorits on eeskujulik pedagoog ja tubli ühiskondlikus tegevuses, mistõttu temale on kollektiivi nimel korduvalt avaldatud tänu rektori käskkirjaga.

H. Loorits on tubli noor teadlane, eeskujulik töös ja isiklikus elus.

MAIT AADNA,

Tallinna Linna Keskrajooni Töörahva Saadikute Nõukogu saadikukandidaat valimisringkonnas nr. 176

Mait Aadna sündis 8. mail 1948. a. Kohtla-Järve rajoonis Aru-Vaiku külas teenistujate perekonnas. ÜLKNÜ liige.

Keskhariduse omandas ta Kiviõli 1. Keskkoolis. Pärast keskkooli lõpetamist asus Mait Aadna õppima TPI mehaanikateaduskonda ja on praegu V kursuse üliõpilane. Õpingute vältel on M. Aadna näidanud end teadmishuvilise ja andeka üliõpilasena. Diplomand M. Aadna võtab aktiivselt osa ühiskondlikust tööst. Ta on rühmavanem, teaduskonna komsomolibüroo sekretär 1969. aastast ja ELKNÜ TPI komitee büroo liige.

Eeskujuliku töö ja ühiskondlike ülesannete täitmise eest on M. Aadnale korduvalt rektori käskkirjaga kiitust avaldatud.

HARRI EESMAA,

Tallinna Linna Keskrajooni Töörahva Saadikute Nõukogu saadikukandidaat valimisringkonnas nr. 173

Harri Eesmaa sündis 26. oktoobril 1919 .a. Tallinnas käsitöölise perekonnas. 1941. a. lõpetas ta Tallinna Poeglaste Kommertsgümnaasiumi ja asus tööle artelli «Metroo» raamatupidajana. Suure Isamaasõja ajal teenis Nõukogude armees. 1945. a. asus õppima Tallinna Polütehnilisse Instituuti majandusteaduskonda, mille lõpetas 1949. a., omandades ökonomisti diplomi tööstusökonoomika erialal. Kõrvuti õpingutega 1946. a. töötas TPI-s laborandina, seejärel majandusala juhatajana ja alates 1951. a. kuni käesoleva ajani töötab H. Eesmaa haldusprorektorina. H. Eesmaa on võtnud vahetult osa istituudi uute õppekorpuste ja ühiselamute projekteerimise ja ehitamise tööde organiseerimisest.

H. Eesmaad iseloomustab kohusetundlik suhtumine oma tööülesannetesse. Kõrvuti prorektori ametikohustega leiab ta aega töötada ka õppejõuna.

H. Eesmaa võtab aktiivselt osa ühiskondlikust tööst. Ta on mitmel korral valitud parteikomitee ja parteibüroo liikmeks, on täitnud mitmeid vastutusrikkaid ülesandeid ametiühingu ja ALMAVÜ organisatsioonis, on olnud rea aastate jooksul TPI spordiklubi esimeheks.

H. Eesmaa on nõudlik enda ja teiste suhtes, omab head kontakti alluvatega. 1953. aastast on ta NLKP liige. Suure Isamaasõja ajal on autasustatud 3 medaliga, omab kaks ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirja. 1970. a. autasustati medaliga «Vapra töö eest V. I. Lenini 100. sünniaastapäeva tähistamiseks».

ÜKB TEGUTSEB

1969. a. septembris reorganiseeriti TPI ÜKB (Üliõpilaste Konstrueerimisbüroo). Enne reorganiseerimist töötas ta ühiskondlikel alustel, pärast aga muutus uurimissektori isemajandavaks allasutuseks. Seega on ÜKB uutel alustel eksisteerinud kaks õppeaastat. Kui esimene aasta kulus niiöelda büroo sissetöötamiseks ja kogemuste omandamiseks, siis teisel õppeaastal võis ta juba töötada täie võimsusega. Büroo tegevusest võttis osa 152 üliõpilast ja 30 instituudi õppejõudu ning teenistujat. Sõlmiti 24 lepingut ja 7 tellimust ning tehti töid 5300 rbl. eest. Tellijateks olid mitmesuguse suurusega ettevõtted, kellel puuduvad spetsiaalsed laboratooriumid või konstrueerimisbürood. Näiteks on meilt töid tellinud V. Kingissepa nimeline Tselluloosi ja Paberi kombinaat, Tallinna Puu- ja Köögiviljakaubastu, Keemiakombinaat «Orto», põlevkivikombinaat «Kiviõli», RPI «Eesti Maaehitusprojekt», Eesti NSV Teenindusministeerium, Kellatööstuse Teadusliku Uurimise Instituut ja teised.

Üliõpilased suhtuvad ÜKB tegevusse suure huviga, sest neil on sellest kolmekordne kasu. Esimeseks ja kõige tähtsamaks küljeks on võimalus tegelda huvitavate ning aktuaalsete erialaste probleemidega. teiseks, tegevus büroos on tihedalt seotud õppetööga. Büroos valminud projektid lähevad üliõpilastel arvesse laboratoorsete töödena, kursus- või diplomitööna. Kolmandaks aga makstakse ÜKB-s tehtava töö eest tasu.

Nagu jutuajamistel on selgunud, paljud õppejõud leiavad, et ÜKB ei ole küllalt tasuv ettevõte, kuna üliõpilaste kvalifikatsioon pole veel küllaldane iseseisvaks tööks ning juhendajal tuleb praktiliselt suur osa sellest ise ära teha. Kuid ei tuleks unustada, et õppejõud saab ju selle eest tasu.

Vastavalt NSVL kõrgema hariduse ministri 1968. a. käskkirjale tuleb kõikides kõrgemates oppeasutustes organiseerida ÜKB. Seoses sellega muutus ÜKB tegevus üheks kogu instituudi tööd, kuid samuti ka teaduskonna ning üksikute kateedrite tööd iseloomustavaks näitajaks.

Möödunud õppeaastal tegelesid meil ÜKB-ga aktiivselt kõik teaduskonnad, välja arvatud keemiateaduskond, kus ei sõlmitud ühtki lepingut ÜKB liinis.

Kolmeteistkümnest ÜKB tööga tegelevast kateedrist oli kõige aktiivsem, sanitaartehnika kateeder, kus dots. H. Möldri, vanemõpetaja V. Tenisbergi ja vanemõpetaja K. Hääle juhendamisel valmis mitu lepingut. Eriti paistsid silma ÜKB tööst aktiivse osavõtu poolest õpperühmad EV-61, EV-81 ja KA-41.

ÜKB tegutseb hästi ka Masinatööstuse automatiseerimise kateedris, kus on valminud samuti mitu lepingut, milledest eriti huvipakkuv on vanemõpetaja M. Ajaotsa poolt juhendatav miniatuursete isemäärivate metallkeraamiliste mikromasinate laagrite uurimine. Siin üliõpilased V. Konovalov (MM-87) ja G. Tokarev (MM-88) võtsid osa miniatuursete laagrite katsestendi M 906 projekteerimisest ja õpperühma MP-101 üliõpilased tegelesid teadusliku uurimistööga. Näiteks üliõpilane M. Aadna uuris miniatuursete laagrite hõõrdumise režiimi, üliõpilane I. Kivik määrimise mehhanismi, üliõpilane M. Poljak mehaanilise järeltöötlemise võimalusi ja üliõpilane E. Laanisto uuris ja moderniseeris katsestendi T-118.

Kõrvuti mahukate projekteerimis- ja teaduslike uurimistöödega on ÜKB-s möödunud õppeaastal valminud terve rida väiksemahulisi tellimistöid. Näitena võiks nimetada Masinaelementide kateedri laboratooriumi juhataja R. Siimpoja juhendamisel kõnniteeplaatide konteineri tehnilise dokumentatsiooni valmistamist tehasele «Eesti Dolomiit». Siin üliõpilase A. Ruuderi (TM-41) töö katab õppeaines «Masinaelemendid» kursusprojekti mahust 50%.

Kokkuvõttes võib ÜKB töö tulemustega möödunud õppeaastal rahule jääda. Ühtlasi tuleb aga mainida, et viimastel kuudel on ÜKB liinis sõlmitud lepinguid vähem kui varemalt. Seepärast tuleb panna kõikidele õppejõududele südame'e võidelda oma teaduskonna ja kateedri hea nime eest sellega, et lepinguliste tööde juures, mida oleks võimalik siduda õppetööga, kasutada üliõpilaste abi ja vormistada nad ÜKB töödena.

A. TEASTE,
ÜKB juhataja

NÄDAL VARAKEVADISES ARMEENIAS

(Algus «TP» eelmises numbris)

Lähemalt kuulsime teaduskondade tööst dekaanidelt, näiteks tehnilise küberneetika teaduskonnas dekaanilt dotsent Abramjanilt. Tema teaduskond on instituudi noorim, kõigest kümneaastane ning hõlmab nüüdseks üheksa eriala, nende hulgas selliseid, mis meil puuduvad (näit. pooljuhtseadiste ja valgustehnika erialad). Võimsaim on elektronarvutustehnika eriala, kuhu käesoleval aastal võetakse ligi 200 uut üliõpilast. Teaduskonnas on peale tehnikakateedrite veel rakendus-matemaatika kateeder, mis õpetab matemaatikat kogu teaduskonnale. Tänu sellele on matemaatika erialaainete õpetamine väga hästi koordineeritud.

Õppeedukus teaduskonnas on 80% ümber, niisiis umbes sama suur kui meil. Suurt abi dekanaadile osutab komsomoliorganisatsioon; teaduskonna komsomolibüroo õppesektor peab rööbiti dekanaadiga õppetööst osavõtu arvestust ning aitab aktiivselt õppedistsipliini tugevdada. Omajagu hõlbustab seda võimalus stimuleerida peaaegu kõikide üliõpilaste tööd stipendiumi kaudu. Nimelt saab stipendiumi iga üliõpilane, kes sooritab eksamid vähemalt kolmedele (on lubatud ka ühe eksami ümbertegemine sessiooni ajal). Tudeng, kes kuu jooksul puudub põhjuseta 8 tundi, saab veenva meeldetuletuse — temalt võetakse stipendium 10-ks või 15-ks päevaks.

Instituudi pedagoogide armeesse kuulub 1200 õppejõudu, kelle seas on 25 teaduste doktorit ja 400 kandidaati. Suhteliselt tagasihoidlik teadusliku kraadiga õppejõudude protsent seletub instituudi kiire kasvutempoga, mis säilib ka lähematel aastatel: 1975. a. kavatsetakse vastu võtta 5500 üliõpilast. Õppejõudude kvalifikatsiooni tõstmiseks tehakse suuri jõupingutusi; instituudis tegutseb noorte õppejõudude pedagoogilise meisterlikkuse teaduskond.

Tutvusime põgusalt ka teadusliku uurimistöö korraldusega Jerevani PI-s, eriti teadusliku uurimise sektori tööga. Lepingulist tööd tehakse instituudis 1,6 miljoni rubla eest aastas. Selle töö korraldus on mõndagi, mis tasuks järgiaimamist. Arvukad probleemlaboratooriumid on koondatud ühte kaasaegsesse hoonesse — instituudi «teadusemajja», mis on tuubil täis head teaduslikku aparatuuri (suurelt osalt importseadmed) ning sisaldab ka omaette käsiraamatukogu. Laboratooriumides töötavad kooseisuliste töötajate kõrval muidugi instituudi õppejõud ja üliõpilased. Laboratooriumide kontsentreerimine ühte hoonesse aitab tunduvalt parandada ning aitab ka õppejõududel paremini kontsentreeruda ühele ülesandele. Tagasihoidliku mulje jättis samas hoones paiknev arvutuskeskus, mis sisaldas ainult suhteliselt väikesi arvuteid. Keskuse naabruses nägime aga üsnagi moodsat tehnikat arvutustehnika probleemlaboratooriumis.

Asjalikust informatsioonist ehk piisab. Nüüd pisut Armeenia maast ja rahvast, nii paljukest kui teda oma põgusal matkal näha jõudsime.

* * *

Kui Tallinnast saatsid meid teele udu ja lumelörts, siis varakevadine Jerevan võttis vastu päikese ja soojaga. Tõsi, linna ilme oli lõunamaa jaoks suhteliselt hall ja karm — pungad puudel alles seadsid end nast puhkema, basseinid polnud veel veega täidetud. Omem sa me linnast meeldiva mulje. Jerevan kasvab kiiresti, ehitatakse palju, teiste hulgas mitut kaasaegse ilmega kõrghotelli, millest üks juba valminuna jättis õige sümpaatse mulje eriti sellega, et temas olid õnnestunult ühendatud kaasaegse arhitektuuri üldjooned rahvuslike elementidega — tagasihoidliku ja maitseka ornamendiga ning klassika.

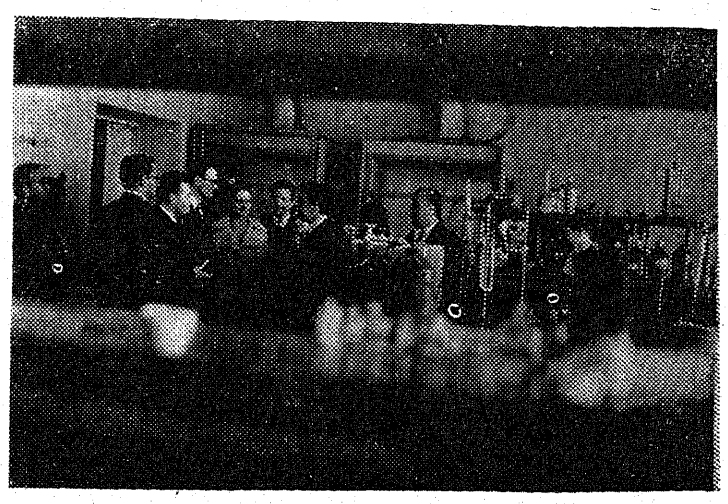

Kui juba plastikast juttu, siis ei saa jätta märkimata silmapaistvaid monumentaalskulptuure, eelkõige suurejoonelist ja paljudel piltidel kujutatud Sassuuni Davidi ratsamonumenti (ainult selle asukoht vaksali ees tekitas mõnedel meie hulgas vastuväiteid). Kõrgel mäenõlval, linna peatänavate pikendustel kõrguvad hiiglamonumendid: «Ema Armeenia» ning teine, alles ehitamisel olev «50 aastat Nõukogude Armeeniat». Kaugele nähtavatena ja öösel prožektoritest valgustatuna jätavad nad võimsa mulje.

Linna üldilmet ei saanud nimetada lõunamaiselt kirevaks juba nimetatud põhjusel — polnud rohelust ega õisi, turul puudusid värvikad puuviljamäed ning eksootikat esindasid peamiselt suuremat sorti käterätikutega sarnanevad armeenia leivad — lavašid, samuti kinniseotud jalgadega elus leghornid. Linnapildi välvipaleti määras Armeenia traditsiooniline ehitusmaterjal — tuff, mida leidub arvukais värvitoonides heleroosast mustani. Selle poorse ent vastupidava ehituskiviga kaetakse elamuid ja kirikuid, muuseume ja tootmishooneid iidsetest aegadest tänapäevani. Materjali vastupidavuses veendusime hiljem, mitmetuhandeaastasi ehitusi vaadeldes. Tänases Jerevaniski on hooneid, mida nii pikaks ajaks seisma jätta tasuks. Kahjuks ei saa seda öelda uute elamurajoonide kohta, mis erinevad meie monotoonseist Pelgurandadest ja Lasna—Must mägedest ainult ehitusmaterjalide poolest. Ka elanikkond näib mõistvat nende hoonete arhitektuuriliste väärtuste nappust, ega nad muidu suhtuks nende välisilmesse ükskõiksusega ega ehitaks kõiki rõdusid esimese ettejuhtuva materjaliga kinni.

Kontraste märkab mujalgi: suurejoonelisel Lenini väljakul, mis on üheks Nõukogude Liidu kaunimaks kaasaegseks ehituse ansambliks, seisab esinduslik ajaloomuuseum; seevastu leidsime linnamuuseumi pesitsemas üsna nigela ilmega hoovivärava taga, olgugi peatänaval; samas üle tänava taas suurejooneline kaasaegne ehitus — keskturg. Valitsema jäi ikkagi mulje, et armeenlastel on oma pealinna väljaehitamisel parajal määral hoogu ja hakkamist ning eriti perspektiivitunnet; selles veensid meid uued rajatavad tänavad, väljakud ja tunnelid, suurejooneline staadion, linna ehtivad basseinid ja skulptuurid.

Külalislahked võõrustajad viisid meid mikrobussiga paljudesse paikadesse Jerevanis ja kogu Armeenias (muide mikrobussid on olemas Jerevani PI igal teaduskonnal). Vaatamata küllalt piiratud ajale moodustas üldine läbi sõidetud kilometraaž ca 700. Objektide hulgast ei puudunud tööstusettevõtted. Üheks neist oli elektronarvuteid «NAIRI 2» tootev tehas, mis meid lausa hämmastas kõrge tootmiskultuuriga. Harva saab näha niivõrd esinduslikku ja samal ajal kaasaegselt maitsekalt sisustatud administratiivhoonet, puhtusest säravaid ja samuti kaasaegselt sisustatud tsehhe.

(Järgneb)

NSVL Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi korraldusel toimus juuni algul Moskvas üleliiduline kolmepäevane seminar audiovisuaalsete tehniliste õppevahendite kasutamise metoodika a'al. Seminaril esines NSVL Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi õppekino ja õppetelevisiooni osakonna juhataja I. Arhippov alljärgneva ettekandega.

Tõlge avaldatakse ettekande helilindi järgi TPI raadio- ja telestuudio toimetamisel.

ÕPPEKINO OLUKORD JA ARENGUPERSPEKTIIVID KÕRGEMAS KOOLIS

Tehniliste õppevahendite kasutusele võtmise suund kõrgemas koolis on täpselt välja kujundatud. Suund, mille on välja töötanud kommunistlik partei, põhineb teaduslik-tehnilisel revolutsioonil ja sellega kaasneval suurel informatsioonitulval, mille üliõpilane peab vastu võtma ja läbi töötama.

On teada, et iga 10—12 aasta järel kasvab informatsiooni hulk kahekordseks. Sellest asjaolust kasvab välja kõrgema kooli pedagoogika põhieesmärk: anda üliõpilastele kogu õppematerjal võimalikult lühikese aja jooksul, ent kinnistada see mällu püsivalt. Seega peab kõrgema kooli pedagoogika tegema kõik õppeprotsessi intensiivistamiseks. On selge, et seda pole võimalik teostada, toomata õppeprotsessi sisse tehnikat, eriti sellist, mis annab võimaluse õppematerjali nähtavaks muutmiseks.

Esmajärjekorras kinoseadmed, diaprojektorid, ja televisiooniseadmed, kuna nägemise kaudu on inimene võimeline talletama informatsiooni 100 000 korda rohkem kui kuulmise abil.

Õppematerjali taseme teaduslikkuse tõus nõuab uute õpetamismeetodite väljatöötamist ja vanade pidevat täiustamist.

Üheks kõige efektiivsemaks audiovisuaalseks vahendiks on kino. Õppekino kasutamine võimaldab laiendada õpetamise metoodikat, ökonoomsemalt kasutada loengu aega, on aktiivseks pedagoogiliseks mõjutusvahendiks. On täiesti seaduspärane, et kino kasutamine õppeprotsessis laieneb iga aastaga.

Viimasel ajal on õppekino vahendite tootmine laienenud kolmes suunas:

1. kino-telekursuste loomine (iga kursus 10 filmi),
2. kinofilmide tootmine erinevate teemade tarbeks,
3. filmifragmentide tootmine kestvusega 1 kuni 5 minutit.

Peab mainima, et kõik kolm suunda on välja kujunenud praktikas, ega oma teoreetilist põhjendatust. Enamus õppejõududest on 10—20 min. kinofilmide ja 3—5 min. filmifragmentide poolt.

Viimastel aastatel on intensiivistunud teaduslik-metoodiline uurimistöö õppekino kasutamise osas. Praegu tegelevad sellega 63 kõrgemat kooli. Uurimisi teostatakse küllaltki laias plaanis. Näiteks Moskva Lenini nim. Pedagoogilises Instituudis on uurimistööd teemal «Õppekino osa õppeprotsessis». Kuibõševi Ehitusinseneride Instituudis uuritakse kino ja diapositiivide kasutamist loengutel ja praktilistel töödel. Voroneži Riiklikus Ülikoolis uuritakse kino kasutamise võimalusi NLKP ajaloo õpetamisel.

Kahjuks enamik uuritavaid teemasid ei puuduta õppekino põhilisi probleeme: õppekino koht õppeprotsessis, teaduslik-tehnilised nõudmised õppefilmile, õppefilmide kasutamise üldine metoodika jne. Siiani on praktiliselt uurimata õppekino kasutamise metoodika ühe või teise aine õpetamisel, arvestades olemasolevat filmifondi ja diapositiive. Selle tõestuseks mõned arvud 1970/71. õ.-a. kohta mõnedest Moskva kõrgematest koolidest. Vaatluse alla olid võetud järgmised ained: NLKP ajalugu, üldine füüsika, üldine keemia, vene keel, võõrkeeled.

Üldise füüsika osas kasutati õppefilme:

Moskva Lennundusinstituudis — 65 korda
Moskva Mäeinstituudis — 16 korda
Moskva Energeetikainstituudis — 0 korda

Üldise keemia osas:

Energeetika instituudis — 52 korda
Moskva Raudteetranspordi Instituudis — 0 korda

Võõrkeelte osas:

Energeetika instituudis — 47 korda
Baumani nim. Kõrgemas Tehnikakoolis — 58 korda
Moskva Lennundusinstituudis — 0 korda

Vene keele õpetamisel välismaalastest üliõpilastele:

Raudteetranspordi Instituudis — 59 korda
Mendelejevi nim. Keemiainstituudis — 7 korda

Õppefilmide loomiseks kulutatud väärtuste ärakasutamine ei ole kaugeltki täielik. Pole vaja suurt analüüsi et näha vahet suhtumises õppefilmidesse erinevates õppeasutustes. Eriti selge on see NLKP ajaloo õpetamisel:

Moskva Lennundusinstituudis — 140 korda
Moskva Mäeinstituudis — 186 korda
Moskva Mendelejevi nim. Keemiainstituudis — 18 korda
Moskva Energeetika Instituudis — 0 korda

Kino kui ideoloogiline relv on tunnustust võitnud kogu maailmas. Seepärast pole arusaadav noorte ideoloogilise kasvatamisega tegelevate õppejõudude suhtumine filmimaterjalidesse mõnedes instituutides.

Toodud arvudest näeme, et õppekino kasutamise intensiivsuses on vahe mitte ainult õppeasutuste piires, vaid ka ühe instituudi erinevate kateedrite vahel. Võime öelda, et need kateedrid, kes laialdaselt kasutavad õppekino, lähevad kaasa õppeprotsessi kiire arenguga ja ühtlasi demonstreerivad õppetöö kõrget organiseeritust.

Õppekino kasutamise metoodika puudulikkus on üks tähtsaid faktoreid, mis takistab selle õpetamisvahendi arengut. Siinkohal ei saa jätta süüdistamata Moskva Riikliku Ülikooli juures töötavat teadusliku fotograafia ja kino kateedrit. 25-aastase töö jooksul pole see kateeder andnud ühtki kaalukat uurimistööd õppekino kasutamise ja metoodika kohta. Ometi peaks just nemad intensiivselt tegelema nimetatud probleemiga ja ühtlasi abistama teisi kõrgemaid koole.

NSVL KHM käskkirjaga soovitati 1969. a. mais luua igas kõrgemas koolis kino-foto laboratooriumid, mis suudaksid rahuldada õppeasutuse-sisesed vajadused ja kinnistada nimetatud alale inimene, kes vastutaks kino kasutuselevõtmise eest. Käesolevaks ajaks on 70% kõrgemaid koole need ülesanded täitnud. VNFSV ja Ukraina NSV KHM juurde on loodud küllalt suured uurimiskeskused, Moskvas — Teaduslik Õppefilmide laboratoorium «ВУЗ-фильм» Ukrainas õppefilmide kinostuudio Kiievi Riikliku Ülikooli juures. 1970. aastal «ВУЗ-фильм» laskis välja 9 õppefilmi, 49 filmifragmenti ja 11 diafilmi. Kiievi stuudio valmistas 1969/70. õ.-a. jooksul 294 filmifragmenti ja saatis teistesse kõrgematesse koolidesse peaaegu 1500 koopiat. Et nende töö suurust õigesti hinnata, märgin, et Kinematograafia Komitee planeeris sel aastal välja lasta oma stuudiotest 27 õppefilmi ja 15 fragmenti. Suurt tööd on tehtud Leningradi, Voroneži, Gorki, Tbilisi ja Tartu Ülikoolis Leningradi Metsatehnilises Akadeemias, Kaunase ja Uraali Polütehnilises Instituudis ja mujal. Käesoleval ajal 35% kõrgematest koolidest valmistab õppefilme ja filmifragmente, 48% valmistab diafilme ja diapositiive.

Kaunase Polütehnilise Instituudi kinolaboratoorium on viimasel ajal välja lasknud 10 õppefilmi, sama palju on tootnud ka Gruusia Polütehniline Instituut. Leedu Põllumajanduse Akadeemia tootis 1969/70. õ.-a. 3 filmi, 95 diafilmi ja 116 diapositiivi. Veel laialdasem on töö Tartu Riiklikus Ülikoolis: 1969/70. õ.-a. valmistati 6 filmi, 13 000 kaadrit diapositiive, viidi läbi võtted 5 teadusliku töö teemal. Suured kogemused on Moskva Mäeinstituudil, kus kinolaboratooriumi personal on vaid 3 inimest: 1968/69. õ.-a. demonstreeriti filme 1240 korda, 1969/70. õ.-a. aga 1448 korda. See on peaaegu 5 korda suurem keskmisest näitajast. Viimase aasta jooksul on töötatud siin 26 filmi kallal. Selle tulemusena kasutavad õppekino 29 kateedrit 39-st. Selline suur töö on ära tehtud tänu õppejõudude ja üliõpilaste kaasabile.

1969/70. õ.-a. viidi keskmiselt igas kõrgemas koolis läbi 300 kinodemonstratsiooni. See arv ei anna õiget ettekujutust, kuna üliõpilaste arv on õppeasutustes erinev. Seepärast võtsime aluseks demonstratsioonide arvu ühe üliõpilase kohta õppeaasta vältel. Selgus, et iga üliõpilane vaatab õppeaasta jooksul ainult 7 õppefilmi. Vene NFSV-s, Ukraina NSV-s, Eesti NSV-s ja Tadžiki NSV-s on see näitaja 2—3 korda suurem kui teistes liiduvabariikides.

Reeglina oleneb õppekino kasutamise efektiivsus kinolaboratooriumi materiaal-tehnilisest baasist. Kus on väike teenindav koosseis või kinolaboratoorium üldse puudub, on olukord veelgi halvem. Võrdluseks: Turkmeenia NSV-s on ainult 1 kinolaboratoorium, Eesti NSV-s aga igas kõrgemas koolis, igas 5 töötajat.

Vaatamata sellele, et Moskva Riiklikus Ülikoolis ja Tallinna Polütehnilises Instituudis on head kinolaboratooriumid, kasutatakse seal õppekino vähe. TPI on ENSV-s selles osas viimasel kohal.

Kiiresti on edasi läinud Vene NFSV, kus on 542 kinofitseeritud auditooriumi, peaaegu pooled kõrgemad koolid valmistavad diapositiive ja õppefilme. Ka Ukrainas on olukord hea: 380 kinofitseeritud auditooriumi, igas ca 150—200 kohta. Paljud kõrgemad koolid omavad seal isiklikke filmikartoteeke ja filmiarhiive. Samal ajal Valgevene NSV-s 40% kõrgematest koolidest ei oma kinolaboratooriume, 25%-l ei ole sellealast põhikohaga töötajat.

Muidugi tuleb nõustuda, et Riia Polütehnilise Instituudi kinolaboratooriumilt ei saa tööd nõudagi, kuna seal on ainult üks palgaline töötaja.

Kuigi üldiselt olukord on paranenud, ei saa siiski suhtumisega õppekinno rahule jääda. Olemasolevatest kinolaboratooriumidest ei täida kaugeltki kõik oma ülesandeid vajalikul määral — piirdutakse ainult filmide demonstreerimisega. Kasutades faktilist materjali võib öelda: 100-st kinolaboratooriumist täidavad oma ülesandeid 20.

Seega siis on

PROBLEEMIKS NR. 1

— kaadrid, seadmed, filmid ja kinofitseeritud auditooriumid.

Ühe kõrgema kooli kohta on momendil keskmiselt 4 kinofitseeritud auditooriumi. Samal ajal on aga Eesti NSV-s see arv ligi 11 ja Ukrainas 8. Halb on olukord Usbeki NSV-s, kus on 3 kinofitseeritud auditooriumit ühe kõrgema kooli kohta, Armeenias vaid 2. Neid arve peab lähematel aastatel suurendama vähemalt Eesti NSV tasemeni.

Õppefilmide osas peab mainima, et 1969/70. õ.-a. on välja lastud 142 filmi, kogufond on momendil 600 ühikut. Kui arvestada, et õpetatavaid distsipliine on kõrgemates koolides 6000, siis peaks filmoteek sisaldama vähemalt 30—40 tuhat õppefilmi. Kuna filmid vananevad 6—8 aasta jooksul, siis tuleb kogu olemasolev fond teatud aja jooksul uuendada. NSVL KHM võtab selleks tarvitusele rea abinõusid. Nii on õppefilmide tsentraliseeritud väljalaske viie aasta plaanis ette nähtud suurendada 1975. aastaks õppefilmide arvu mitu korda. Kuid vaatamata kõikidele meiepoolsetele pingutustele on raske suuri muutusi ellu viia ilma õppejõude ja üliõpilasi kaasa tõmbamata. Ei ole vaja, et igas laboratooriumis tehakse filme, piisaks fragmentide ja diapositiivide valmistamisest kateedrite tellimisel. Suuremad kinolaboratooriumid peaksid varustama ka teisi oma vabariigi kõrgemaid koole.

Praegu töötatakse välja ajanorme õppekino materjalide ettevalmistamisele kuluva töö arvestamiseks. Selle järgi võetakse õppejõudude sellealane töö koormuses arvesse metoodilise tööna.

EDGAR MATTISEN 50

Kes küll suudaks öelda, milline on inimese saatus? Kui 50 aastat tagasi Viidikese külas Tartumaal sündis poiss, kellele nimeks anti Edgar, ei suutnud keegi ette arvata, kuhu viib selle väikese mehikese elutee. Poisi isa ja ema, muidugi mõista, soovisid, nagu kõik vanemad, oma lapsele õnnelikku elu. Kuid paljukest oli seda töörahva perekondades ja mida head võis loota laps 9-liikmelisest perekonnast? 10-aastaselt — karjapoiss, mõni aasta hiljem — sulane, siis tööline raudteel. Raske töö, viletsus ja puudus. Midagi muud polnudki loota Edgaril ja tema taolistel kodanlikus Eestis. Kuid raskused karastasid teda füüsiliselt ja vaimselt.

1940. aasta suvepäike tõi õnne ja rõõmu Eesti tööinimestele. Revolutsiooniga algas uus elu. Edgar astub komsomoli ridadesse ja temast saab varsti M. I. Kalinini nim. Raudtee Peatehase noortööliste üks juhte. Edgar töötab, õpib, sekkub aktiivselt ühiskondlik-poliitilisse ellu.

Sõda. Kõhklemata astub 20-aastane noormees relv käes sotsialismi kaitsma, verisesse võitlusse fašismiga oma kodumaa õnne ja vabaduse eest.

Pärast Eesti NSV vabastamist on Edgar vastutusrikkal komsomolitööl, esialgu ELKNÜ KK maanoorsoo osakonna juhataja ja aasta hiljem ELKNÜ KK sekretär.

1949. aastal lõpetas kiitusega Kõrgema parteikooli Moskvas ja ta suunati pedagoogilisele tööle. Nüüd vaheldub partei juhtiv töö teaduslik-pedagoogilise tööga.

1955. aastal kaitses E. Mattisen edukalt kandidaadi väitekirja ja ta asus tööle EPA-sse NLKP ajaloo ja filosoofia kateedri juhatajana. 1. märtsist 1967 valiti ta TPI NLKP ajaloo kateedri juhatajaks, kus töötab ka praegu.

E. Mattisen organiseerib oskuslikult õppe-kasvatuslikku, metoodilist ja teaduslikku tööd. Elurõõmus, energiline, alati sõbralik ja abivalmis, tuntud entusiast igal alal, pealegi fanaatiline sportlane — selline on napisõnaline iseloomustus.

E. Mattiseni sulest on ilmunud enam kui 90 teaduslikku tööd ja populaarteaduslikku artiklit. 1970. a. sai temast ENSV riikliku preemia laureaat. Varsti aga valmib tal mahukas doktoritöö.

Soovime juubilarile tugevat tervist, kõigi plaanide edukat elluviimist ja kuhjaga õnne!

ÜTÜ

TPI üliõpilaste teaduslike uurimistööde konkursi tulemustest ühiskonnateaduste alal 1971. aastal

Konkursile esitati kokku 64 tööd (NLKP ajaloo kateeder 12, poliitökonoomia kateeder 48, filosoofia 4 tööd). Konkursi peakomisjon otsustas:

I preemia à 35 rbl.:

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Laili Esterile** (TI-41) uurimistöö «Kuidas kehtestati Eestis kodanlik diktatuur?» eest. Juhendaja dots. A. Sunila.

Premeerida mälestusesemega I auhinna vääriliseks tunnistatud õhtuse teaduskonna II kursuse üliõpilast **Mart Mikkerit** (TP-41õ) uurimistöö «Tööaeg kui majanduslik kategooria» eest. Juhendaja dots. kt. K. Kulli.

2.

II preemia à 25 rbl.:

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Anton Laurile** (TI-41) uurimistöö «Insener-tehnilise personali materiaalne stimuleerimine ja selle vastavus töö järgi jaotamise seadusele» eest. Juhendaja M. Lepp.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Anton Laurile** ja **Sulev Soosaarele** (TI-41) uurimistöö «Tallinna kirikuliste demograafilisest koosseisust ja ateistliku kasvatustöö süsteemist Tallinnas» eest. Juhendaja dots. K. Vimmsaare.

Premeerida mälestusesemega II auhinna vääriliseks tunnistatud kaugõppeteaduskonna II kursuse üliõpilast **Linda Lille** uurimistöö «Sotsialistlik rentaablus ja seda mõjutavad tegurid» eest Juhendaja dots. O. Põder.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Marju Madrusele** (TT-41) uurimistöö «TPI kommunistlike noorte ühiskondlik-poliitilise aktiivsuse mõningaid näitajaid» eest. Juhendaja õpetaja U. Rukki.

3.

III preemia à 20 rbl.:

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Aili Kaldale** (TM-61) uurimistöö «1970. a. Pärnu linna ja rajooni noorte suvepäevadest osavõtnute ankeetküsitluse analüüs» eest. Juhendaja van.-õpetaja I. Baturin.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Tamara Korobovale** (TPV-47) uurimistöö «Sotsialistliku majanduse plaanipärasus ja proportsionaalsus» eest. Juhendaja dotsent V. Koslov.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Jüri Laast-Laasile** (TI-41) uurimistöö «Hind sotsialismi tingimuste» eest. Juhendaja H. Reisenbuk.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Astrid Lutsule** (TI-41) uurimistöö «Toodangu kvaliteet ja selle tõstmise teed» eest. Juhendaja dotsendi kt. R. Otsepp.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Mall Oamerile** (TP-41) uurimistöö «Majandusreformi senisest mõjust ja tulemustest NSV Liidus» eest. Juhendaja dotsent L. Brutus.

III auhinna vääriliseks tunnistatud järgmist tööd premeerida mälestusesemega: õhtuse teaduskonna I kursuse üliõpilase **Tiit Padari** uurimistöö «Eesti Töörahva Kommuun iseseisvate nõukogude vabariikide sõjalis-poliitilises liidus». Juhendaja dotsent E. Mattisen.

Premeerida mälestusesemega III auhinna vääriliseks tunnistatud õhtuse teaduskonna üliõpilast **Ksenia Votingut** (TR-47) uurimistöö «Sotsialistlik töödistsipliin» eest. Juhendaja dotsent V. Koslov.

Keemiateaduskonna II kursuse üliõpilasele **Anne Viilile** (KA-41) uurimistöö «Ateistlik kirjandus ja ateismialane lugemishuvi» eest. Juhendaja dotsent K. Vimmsaare.

NLKP ajaloo kateedri referatiivsete võistlustööde 1971. a. konkursi tulemustest. Konkursile esitati kokku 55 referatiivset tööd. Hindamiskomisjon otsustas:

I preemiat mitte välja jagada, kuna vastava tasemega töid ei ole.

Välja anda esimese preemia asemel kaks kolmandat preemiat, suurendades vastavalt kolmandate preemiate arvu kolmelt viiele.

Teine preemia à 15 rubla anda:

Elektrotehnikateaduskonna I kursuse üliõpilasele **Enn Kogerile** (LI-21) referatiivse töö «1905.—1907. a. revolutsiooni liikumapanevad jõud Eestis» eest. Juhendaja õp. U. Rukki.

Ehitusteaduskonna I kursuse üliõpilasele **Niina Kostikovale** (E-28), referatiivse töö «Lenin ja revolutsiooniline liikumine Eestis» eest. Juhendaja dots. A. Schmidt.

Kolmas preemia à 10 rubla anda:

Mehaanikateaduskonna I kursuse üliõpilasele **Enn Jürgensonile** (MM-22), referatiivse töö «S. M. Kirovi nimelise kalurikolhoosi ajalugu» eest. Juhendaja dots. P. Larin.

Ehitusteaduskonna I kursuse üliõpilasele **Aare Lepale** (EE-21), referatiivse töö «EKP tegevusest Eesti põllumajanduse kollektiviseerimisel» eest. Juhendaja v.-õpet. M. Graf.

Elektrotehnikateaduskonna I kursuse üliõpilasele **Paul Ojale** (LE-21), referatiivse töö «Leninliku partei võitluse trotskismi vastu» eest. Juhendaja õpet. U. Rukki.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Male Tammikule** (TT-41), referatiivse töö «Pariisi Kommuunist sotsialismi lõpliku võiduni» eest. Juhendaja dots. A. Sunila.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Andres Tintile** (TP-41), referatiivse töö «Kodanlike natsionalistide võltsingud 1940. aasta revolutsiooni kohta Eestis» eest. Juhendaja dots. A. Sunila.

Majandusteaduskonna I kursuse üliõpilase **Lembit Koemetsa** (MM-21) referatiivne töö «ENSV Riiklikud Kunstiansamblid Suures Isamaasõjas». Juhendaja dots. P. Larin.

Mehaanikateaduskonna I kursuse üliõpilase **Jako Kruusi** (MM-21) referatiivne töö «Oktoobrirevolutsioon ja Eesti». Juhendaja dots. P. Larin.

Energeetikateaduskonna I kursuse üliõpilase **Andres Koivu** (AM-21) referatiivne töö «Ametiühingute osast kommunismi ehitamise perioodil». Juhendaja v.-õpet. I. Paul.

Õhtuse teaduskonna I kursuse üliõpilase **Valter Kaarti** (MM-21õ) referatiivne töö «EKP tegevus Eesti Töörahva Kommuuni perioodil». Juhendaja dots. E. Mattisen.

Õhtuse teaduskonna I kursuse üliõpilase **Eimar Laimetsa** (EE-21õ) referatiivne töö «Väikekodanliku stiihia ohtlikkus sotsialistliku revolutsiooni üritusele». Juhendaja dots. E. Mattisen.

Majandusteaduskonna I kursuse üliõpilase **Aivi Limmeri** (TR-21) referatiivne töö «EKP tegevusest töötajate internatsionaalsel kasvatamisel pärast NLKP XXIII kongressi». Juhendaja van.-õp. V. Perten.

Õhtuse teaduskonna I kursuse üliõpilase **Mati Niini** (LT-21õ) referatiivne töö «Sajand täis tööd ja võitlust» (ülevaade Kalinini nim. Elektrotehnikatehase ajaloost). Juhendaja dots. E. Mattisen.

Mehaanikateaduskonna I kursuse üliõpilase **Kalev Paakspuu** (MM-22) referatiivne töö «Hiina Kommunistliku Partei juhtide lõhestav tegevus rahvusvahelises kommunistlikus liikumises». Juhendaja dots. P. Larin.

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilase **Jelena Pokki** (TPV-47) referatiivne töö «Leninlik õpetus internatsionalismist». Juhendaja dots. H. Tiido.

Energeetikateaduskonna I kursuse üliõpilase **Mihkel Pärnapuu** (AA-21) referatiivne töö «EK(b)P tegevus Eesti NSV territooriumi kaitsel». Juhendaja prof. kt. U. Taigro.

Õhtuse teaduskonna I kursuse üliõpilase **Raivo Kastopi** (LT-21õ) referatiivne töö «Aktsiaselts «Ilmarine» ajaloost (1917—1925)». Juhendaja dots. E. Mattisen.

Mehaanikateaduskonna I kursuse üliõpilase **Hubert Tammiku** (MM-22) referatiivne töö «Masinaehitustehas «Ilmarine» ja tema tööliste võitlus oma õiguste eest aastatel 1859—1940». Juhendaja dots. P. Larin.

Poliitilise ökonoomia kateedri referatiivsete võistlustööde 1971. a. konkursi tulemustest.

Konkursile esitati kokku 97 referatiivset tööd. Hindamiskomisjon otsustas:

I

Määrata I auhind à 20 rbl:

Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele **Sirje Ringole** (TI-41) referatiivse töö eest teemal «Majanduslikud huvid, juhtimine ja kontroll sotsialistliku ühiskonna käesoleval arenguetapil».

Juhendaja dots. kt. E. Loov.

(Järg lk. 4)

ÜTÜ

II

Määrata II auhind à 15 rbl.:
Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele Virve Alteule (TP-41) referatiivse töö eest teemal «Tööviljakus, palga ja fonditootluse kasvu analüüs ENSV andmete põhjal».
Juhendaja dots. L. Brutus.
Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele Natalja Gorškovale (TA-47) töö eest teemal: Формы собственности в условиях современного капитализма».
Juhendaja ass. L. Toivere.

III

Määrata III auhind à 10 rbl.:
Majandusteaduskonna II kursuse üliõpilasele Leili Esterile (TI-41) töö eest teemal: «Majandusliku stimuleerimise tähtsus sotsialistliku tootmise efektiivsuse tõstmisel».
Juhendaja dots. kt. E. Loov.
Premeerida mälestusesemega III auhinna vääriliseks tunnistatud õhtuse teaduskonna II kursuse üliõpilast Veera Martmat (TM-48) töö eest teemal: «Экономическое значение повышения качества продукции»
Juhendaja dots. V. Koslov.
Premeerida mälestusesemega III auhinna vääriliseks tunnistatud õhtuse teaduskonna II kursuse üliõpilast Viktor Oreškinit (TP-47) töö eest teemal: «Материальное и моральное стимулирование работников автотранспорта в условиях экономической реформы».
Juhendaja dots. V. Koslov.
Teadusliku kommunismi kateedri referatiivsete võistlustööde 1971. a. konkursi tulemustest.
Konkursile esitati kokku 25 referatiivset tööd. Hindamiskomisjon otsustas:

I

Anda I preemia à 20 rbl.:
Keemiateaduskonna üliõpilasele (IV kursus) Karin Tajurile (KA-81) töö «Rahvuslike ja üldriiklike huvide ühtsus Eesti NSV majandussidemeis vennasvabariikidega» eest.
Juhendaja dots. kt. K. Hallik.

II

Anda II preemia à 15 rbl.:
Elektrotehnikateaduskonna IV kursuse üliõpilasele Jaak Ratassepale (LE-81) töö «Teaduslik-tehnilise revolutsiooni probleeme sotsialismi tingimustes» eest.
Juhendaja dots. kt. K. Hallik.
Keemiateaduskonna IV kursuse üliõpilasele Epp Lauterile (KÜ-81) töö «Noorsoo- ja üliõpilasliikumine arenenud kapitalistlikes maades» eest.
Juhendaja van.-õp. R. Lumi.

III

Anda III preemia à 10 rbl.:
Keemiateaduskona IV kursuse üliõpilasele **Evi Lumile** (KÜ-81) töö «Võitlus sotsialismi ja rahu eest» eest.
Juhendaja van.-õp. R. Lumi.
Ehitusteaduskonna IV kursuse üliõpilasele Asta Iiile (ET-81) töö «Rahvusliku ja sotsiaalse vabadusvõitluse probleemid Ladina-Ameerikas» eest.
Juhendaja van.-õp. R. Lumi.
Keemiateaduskonna IV kursuse üliõpilasele Kadri Ollikule (KA-81) töö «Sotsialistliku internatsionalismi printsiibid sotsialistlike riikide suhetes» eest.
Juhendaja dots. kt. K. Hallik.
Filosoofia kateedri referatiivsete võistlustööde 1971. a. konkursi tulemustest.
Konkursile esitati kokku 42 referatiivset tööd. Hindamiskomisjon otsustas:

I

I preemiat mitte välja anda, kuna vastava tasemega tööd ei olnud. I preemia asemel anda täiendavalt veel 2 III preemiat, seega kokku 5 III preemiat.

II

II preemia (à 15 rbl.) anda:
Majandusteaduskonna III kursuse üliõpilasele **Heldur Vaherile** (TA-61) referatiivse töö «Determinismi kategooriad. Põhjus ja tagajärg» eest. Juhendaja v. õp. I. Baturin.
Majandusteaduskonna III kursuse üliõpilasele **Jaan Seppelile** (TP-61) referatiivse töö «Paratamatus ja juhuslikkus kui tähtsad kategooriad looduse ja ühiskonna arengus» eest. Juhendaja v. õp. I. Baturin.
III preemia à 10 rubla:
Majandusteaduskonna III kursuse üliõpilasele **A. Tammperele** (TI-61) referatiivse töö «Dialektiline vastuolu ja selle erinevus formaal-loogilises vastuolus» eest. Juhendaja van.-õp. I. Baturin.
Majandusteaduskonna III kursuse üliõpilasele **T. Ladusevale** (TI-67) referatiivse töö «Sotsioloogilise isiksuse teooria kategooriate süsteem» eest. Juhendaja ass. S.-M. Väät.
Majandusteaduskonna III kursuse üliõpilasele **Ü. Mattisenile** (TA-61) referatiivse töö «Paratamatus ja juhuslikkus» eest. Juhendaja van.-õp. I. Baturin.
Majandusteaduskonna III kursuse üliõpilasele **M. Vaherile** (TL-61) referatiivse töö «Kvantiteedi ja kvaliteedi vastastikuse ülemineku seadus» eest. Juhendaja van.-õp. I. Baturin.
Majandusteaduskonna III kursuse üliõpilasele **K. Kasemaale** (TP-61) referatiivse töö «Peegeldus kui mateeria üldine omadus. Elava mateeria peegelduse vormid» eest. Juhendaja van.-õp. I. Baturin.

Tähelepanu! Preemiad makstakse välja instituudi kassast stipendiumipäeval.

KOKKUVÕTEID ANKEETKÜSIMUSTEST

Ankeetküsitlusega oli haaratud 13 õpperühma esimesest kuni neljanda kursuseni (240 üliõpilast). Ankeetküsitlusest võttis osa 201 üliõpilast, s. o. 84%. Tulemused esitame süstematiseeritult ja kokkuvõtlikult järgnevas tabelis.

Tabelis toodud arvud võimaldavad teha palju huvitavaid järeldusi. Tooksin siinkohal ära vaid mõned, esimesel pilgul rohkem silmatorkavamad neist:

1. Jooksvalt iga päev ei õpi kaugeltki kõik üliõpilased. Iga päev õppivate hulk küsitletute seast kõigub 5%-st (MM-28) kuni 72%-ni (MM-22).

2. Esineb ka neid, kes õpivad vaid eksamisessioonil, kuigi see protsent ei ole suur (9—11%). Sellist praktikat paistab rakendavat III ja IV kursus.

3. Puudujad tunni ebahuvitavuse tõttu moodustavad 2—18% Põhjus võiks siin olla tõenäoliselt kahesugune: kas ollakse üle sellest, mis tunnis läbi võetakse või ollakse sellest lootusetult maha jäänud. Vihjetest põhjustele selgub, et on nii ühtesi kui teisi.

4. Küllaltki suur on nende hulk, kes kaua magamist tähtsamaks peavad kui õppetööst osavõttu. MP-61-s teeb selliseid tervise eest hoolitsejaid kokku tervelt kolmandik küsitletuist.

5. Konsultatsioonidest osavõtu aktiivsus kasvab vanematel kursustel. Ilmselt näitab see tudengi elutarkuse kasvu, sest konsultatsioonist kasu mitte saada vaevalt on võimalik.

6. Suureks tuleb lugeda küsitletute protsent, kellel tunniplaanis on ebahuvitavaid ja raskesti arusaaadavaid õppeaineid. Nii näiteks vastas rühmades MM-68 ja MM-28 tervelt 74% sellele jaatavalt. Tõsi, sedalaadi pretensioonid hajuvad üldiselt paljude õppeainete peale.

I kursusel märgiti sagedamini sellistena teoreetilist mehaanikat (kõik rühmad, 37% vastajaist) ja füüsikat (kõik rühmad, 15%).

II kursusel — füüsikat (MM-47, 40%) ja filosoofiat (MM-47, 25%; MM-41, 20%);

III kursusel — soojustehnikat (MM-68, 26%), elektrotehnikat (MM-68, 37%), poliitökonoomiat (MP-61, 33%) ja meteroloogiat (MP-61, 39%);

IV kursusel — majandusliku tegevuse juhtimist (MM-87, MM-88, 41%).

7. Küllaltki suur hulk üliõpilasi leiab, et raamatukogus ei ole piisavalt õppekirjandust, eriti vanematele kursustele. Küsimus on seda väärt, et seda olukorda lähemalt uurida.

8. Rõhuv enamus ühiselamus elavatest üliõpilastest loeb seal õppimistingimusi rahuldavaiks. Esines vaid üksikuid väiteid, et ühiselamus on väga raske õppida.

9. Graafiliste tööde tegemise võimaluste suhtes on peamised soovid sellised, et võimaldataks ka noorematel kursustel graafilisi töid teha joonistussaalides.

10. Sööklate töö suhtes on peamised pretensioonid menüü kohta.

11. Väärib märkimist, et rõhuv enamus neljanda kursuse küsitletutest pooldab tunniplaanis täit «praktikumide päeva», mis aja ratsionaalsema kasutamise seisukohalt tuleb arvatavasti õigeks pidada.

Kahtlemata on tabelist võimalik välja lugeda veel mõndagi huvitavat.

Peale selle oli ankeedis palutud üliõpilastel teha omapoolseid ettepanekuid nende töödetegemiste paremaks korraldamiseks.

Ettepanekuid laekus hulgaliselt. Sagedamini esinesid järgmised ettepanekud:

1. Viiepäevane töönädal tunniplaanis, et jääks üks päev koduste tööde, kursuseprojektide jms. tegemiseks — 35%;

2. Kaotada «aknad» tunniplaanis — 16% (II kursusel — 33%);

3. 90-min. s. o. paaristunnid tagasi tööpäeva lühendamise eesmärgil, kuna viimane olevat liiga pikk (II k. — 27%);

4. Loengute vaba külastamine IV kursusel (IV k. — 12%);

5. Trükkida laboratoorsete tööde protokollide vormid.

Ülejäänud ettepanekutel puudus praktiliselt kordumus.

Kokkuvõttes julgen väita, et taoline ankeetküsitlus õigustab end ja on mõttekas korraldada ka teistes teaduskondades.

U. VIIK,
TPI Rahvakontrolligrupi õppemetoodilise töö sektori esimees

	I kurs. keskm. %	II kurs. keskm. %	III kurs. keskm. %	IV kurs. keskm. %
Üliõpilasi kokku	100	100	100	100
Vastas ankeedile:	83	96	82	77
neist elab ühiselamus,	42	36	47	43
saab stipendiumi,	68	69	76	80
saab vanemailt toetust	95	93	91	86
M	62	82	93	82
N	38	18	7	18
abielus	5	2	16	16
Kas õpite:				
a) jooksvalt iga päev	42	69	33	24
b) harva, kontrolltööde eel	58	31	58	65
a) ainult eksamisessioonil	—	—	9	11
Kas puudute tundidest:				
a) sageli tunni ebahuvitavuse tõttu	8	2	9	18
b) peamiselt esimesest-teisest tunnist	17	16	18	24
c) harva, mõjuval põhjusel	62	69	65	47
d) ei puudu	7	9	11	2
Kas võtate osa konsultatsioonidest:				
a) jah	17	60	67	69
b) harva	68	38	24	29
c) ei	13	—	7	2
Kas on ebahuvitavaid õppeaineid:				
a) jah on	45	53	64	53
b) ei ole	47	47	33	39
Kas on raskesti mõistetavaid õppeaineid:				
a) jah on	65	36	40	24
b) ei ole	32	64	51	69
Kas raamatukogus kirjandust:				
a) piisavalt	73	69	47	50
b) ebapiisavalt	18	29	49	50
Kas ühiselamus saab õppida:				
a) rahuldavalt	88	100	76	73
b) halvasti	12	—	24	27
Kas graafiliste tööde tegemise võimalused on:				
a) head	35	42	33	43
b) rahuldavad	53	49	60	47
c) halvad	12	9	2	8
Magama heidate pärast k. 24.00	23	40	29	43
Kas lõunavaheaeg t/plaanis meeldib:				
a) jah	93	71	85	78
b) ei	5	27	11	22
Kas sööklate töö rahuldab:				
a) jah	68	40	40	37
b) ei	25	60	53	59
Kas olete rahul riietehoiu tööga				
a) jah	72	76	69	67
b) ei	17	13	11	12
Kas kasutate sageli TPI medpunkti teeneid				
a) jah	12	18	16	6
b) ei	83	80	82	92
Kas pooldate täit «praktikumide päeva»				
a) jah	40	33	44	77
b) ei	57	67	56	23

UUEST BIBLIOGRAAFIAVÄLJAANDEST INFORMATSIOONIOTSIJAILE

ВИНИТИ referaatajakirjad on võitnud laialdase populaarsuse õppejõudude hulgas ja ka üliõpilased on bibliograafiaõppustel saanud selgitusi ja kogemusi nende väärtusest. Hoopis vähem aga teatakse ja kasutatakse ВИНИТИ uudsemaid väljaandeid — «Сигнальная информация» (СИ), mis ilmuvad automaatika, raadioelektroonika, füüsika, keemia ja bioloogia mitmesugustel aladel — üldse 5 erineva teemaga väljaannet. Meie instituudi spetsialistidele huvipakkuva tematikaga «СИ» ajakirjad on tellitud raamatukogusse, kuid kahjuks leiavad vähe kasutamist.

Millised on «Сигнальная информация» väärtused? Praktika puudumisel loetleme ВИНИТИ prospektis toodud andmed:

1) operatiivne informatsioon välis- ja kodumaa ajakirjades avaldatud tähtsamatest artiklitest. «СИ» ajakirjade koostamiseks ja väljaandmiseks kulub ca 20—25 päeva s. t., et signaal publikatsioonidest jõuab lugejateni mitmed kuud varem kui referaatajakirjade kaudu. «СИ» väljaanded ilmuvad kaks korda kuus.

2) «СИ» ajakirjade põhjal väljaselgitatud vajalikest artiklitest saab tellida koopiaid või tõlkeid ВИНИТИ-st väljaspool järjekorda.

3) Informatsiooni otsija leiab oma spetsiaalsele küsimusele kiiremini täpsemalt vastavat kirjandust kui teiste signaalbibliograafia või märksõnaregistrite kasutamisel, sest «СИ» ajakirjades tuleb vajaliku kirjanduse otsimiseks kasutada permutatsiooniregistrit, kus konkreetse teema spetsiifilist informatsiooni kandvad märksõnad on toodud alfabeetiliselt ja samaaegselt ka pealkirja kontekstis.

Tahaks loota, et erialase kirjanduse otsijad leiavad aega «СИ» ajakirjadega põhjalikuma tutvuse loomiseks ja võivad siis juba oma kogemuste põhjal anda hinnangu uuele informatsiooniallikale. «СИ» ajakirjad asuvad instituudi raamatukogu bibliograafiaosakonnas.

M. RAJU,
raamatukogu vanembibliograaf

TPI KIRJASTUSGRUPI VÄLJAANDEL ILMUS:

V. Talts, J. Sarapik. **Kulutuste efektiivsuse arvutamisest energeetikatööstuses ja aparaadiehituses.** Tallinn, 1970, 500 eks., 52 lk., 9 kop.

J. Tamberg, S. Sade. **Töökaitse laboratoorsed tööd II.** Tallinn, 1970, 1000 eks., 32 lk., 6 kop.

Mench und Technik. Tallinn, 1971, 500 eks., 46 lk., 8 kop.

Füüsika praktikumi tööjuhendid II. Tallinn, 1970, 1500 eks., 188 lk., 33 kop.

K. Schults. **Mehaanika.** Tallinn, 1970, 700 eks., 56 lk., 10 kop.

K. Schults. **Termodünaamika.** Tallinn, 1970, 700 eks., 40 lk., 7 kop.

A. Ruuvet. **Fondide ja finantstulemuste arvestus.** Tallinn, 1970, 800 eks., 66 lk., 12 kop.

E. Linnakas. **Bilansiteooria.** Tallinn, 1971, 500 eks., 64 lk., 11 kop.

E. Mattisen. **Partei teise programmi väljatöötamine.** Tallinn, 1971, 500 eks., 34 lk., 4 kop.

S. Dokelin, V. Segerkrantz. **Tehniline normeerimine ja eelarvestamine ehituses.** Tallinn, 1971, 500 eks., 64 lk., 11 kop.

В. Кукк. **Теория линейных цепей I.** Tallinn, 1970, 1000 eks., 272 lk., 57 kop.

Лабораторные задания по курсу теоретические основы электротехники. Tallinn, 1970 700 eks., 70 lk., 14 kop.

Ю. Самлан. **Проветривание сланцевых шахт.** Tallinn, 1971 300 eks., 64 lk., 11 kop.

Э. Рейнсалу. **Проектирование буровзрывных работ на сланцевых шахтах.** Tallinn, 1970, 500 eks., 48 lk., 8 kop.

В. Пярн. **Улучшение условий труда на производстве.** Tallinn 1970, 300 eks., 28 lk., 5 kop.

Труды по строительной механике. Сборник статей III. Tallinn, 1970, 400 eks., 84 lk., 40 kop.

Сборник статей по химии и химической технологии XXV A-299, Tallinn, 1970, 400 eks., 128 lk., 66 kop.

Исследование и проектирование электромагнитных средств перемещения жидких металлов. Сборник трудов VIII. A-308. Tallinn, 1971, 350 eks., 65 kop.

Сборник статей по химии и химической технологии XXVI A-300, Tallinn, 1971, 400 eks., 92 lk., 44 kop.

Труды по электротехнике и автоматике. Сборник статей IX. A-304. Tallinn, 1971, 400 eks., 128 lk., 64 kop.

Строительные конструкции и строительная физика. Сборник статей XI. A-307. Tallinn, 1971 400 eks., 44 lk., 21 kop.

Сборник трудов по изучению золы сланца-кукерсита V A-308. Tallinn, 1971, 400 eks., 160 lk., 80 kop.

SUUR AITÄH!

Tallinna IV spordimängude keskseim üritus — *võimlemispidu on* seljataga. Omapoolse panuse andsid seekord ka TPI üliõpilasvõimlejad, kes esitasid rannapallide ja võimlemiskeppidega segakava.

Tundub, et meie ühine ettevõtmine läks igati korda. Seega vaev ja raskused, millised tuli kava ettevalmistamise käigus paratamatult üle elada nii üliõpilastel kui ka õppejõududel, polnud asjatu!

Suur aitäh tublidele üliõpilasvõimlejatele, kes kõiki eksamieelseid raskusi trotsides andsid oma parima TPI massvõimlemiskava esitamise õnnestumiseks!

Palju tänu võlgu oleme ka kõikidele kolleegidele kehalise kasvatuse kateedrist, eeskätt aga õppejõududele — Virve **Peeglile**, Karin **Teinveldile**, Uno **Purrule**, Anatoli **Rõbakovile**, Hannes **Meelismaale** ja Hugo **Kaselaanele**, kelle panus kava väljaõppe aegu oli eriti suur!

TPI massvõimlemise kava autorid ja üldjuhid Selma ja Vladimir BAZANOV

Avaldame sügavat kaastunnet Enn Rauale

ISA

surma puhul.

Õpperühm EK-101 kaastunnet

Avaldame sügavat kaastunnet Enn Rauale

ISA

surma puhul.
ELKNÜ TPI Komitee

Vastutav toimetaja
V. KALPUS

Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.
MB-05446

Tellimise nr. 1849